

ОБЛАСНА КОМПЛЕКСНА ІСТОРИКО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНА ПРОГРАМА “ЗОЛОТА ПІДКОВА ЧЕРКАЩИНИ”

Туризм на Черкащині поступово стає однією з тих сфер, що найбільш динамічно розвивається і все більше і більше привертає увагу туристів та інвесторів. Він надає всі можливості для ознайомлення з історією, культурою, звичаями, з духовними та релігійними цінностями і дає дохід до місцевого бюджету. Для відродження та розвитку історичних та культурних центрів Черкащини створена обласна комплексна історико-культурологічна програма «Золота підкова Черкащини». Серед основних завдань програми: збереження культурної спадщини, відновлення історичних та культурних об'єктів, модернізація культурної інфраструктури.

Tourism on Cherkaschyna gradually becomes one of those spheres, that most dinamically develops and growingly comes into the notice of tourists and investors. He gives all of possibilities for an acquaintance with history, culture, consuetudes, with spiritual and religious values and gives a profit in a local budget. For a revival and development of historical and cultural centers of Cherkaschina the regional complex history-culture program «The Gold horseshoe of Cherkaschina is created». Among the basic tasks of the program: maintainance of cultural legacy, proceeding in historical and cultural objects, modernization of cultural infrastructure.

Вступ. Черкащина є осередком концентрації пам'яток історико-культурної спадщини, нетлінних свідчень подій та процесів, які мали вплив на хід не тільки української, а й загальноєвропейської та світової історії. Для відродження та розвитку історичних та культурних центрів Черкащини створена обласна комплексна історико-культурологічна програма «Золота підкова Черкащини».

Огляд публікацій за темою. При написанні статті використовувалися інформаційні наукові, публіцистичні, оглядові матеріали, в яких обґрунтовується доцільність розроблення та впровадження, а також технології реалізації історико-культурологічних програм і "Золота підкова Черкащини" зокрема. Оброблені джерела окреслюють мету і основні завдання, що стоять перед культурологічними програмами, як науково-освітніми, просвітницькими заходами тощо. Багато дослідників, зокрема, А.Гончарук, А.Михайлова, Л.Гончаренко, Т.Клименко в своїх працях висвітлювали питання, присвячені зазначеним проблемам.

Мета. Метою статті є висвітлення ролі туризму на Черкащині, розвиток та впровадження культурологічної програми, яка надає всі можливості для ознайомлення з історією, культурою, звичаями, з духовними та релігійними цінностями і дає дохід до місцевого бюджету, а також передбачає інвентаризацію, відновлення історичних та культурних об'єктів.

Основними завданнями, що регламентуються історико-культурологічними програми являються: відродження, збереження й розвиток духовних осередків, які забезпечують еталонний рівень культури;

формування високих естетичних і етичних критеріїв суспільства; збереження культурної спадщини (рухомих і нерухомих пам'яток історії та культури, музеїв, заповідників, бібліотечних і музейних фондів), як основи української національної культури, турбота про подальший розвиток традиційних культур народів, які мешкають в області; модернізація культурної інфраструктури з переходом на нові форми роботи в умовах ринкової економіки; забезпечення державної підтримки та сприятливого господарсько-правового режиму для установ та закладів культури і мистецтва, культурницьких об'єднань, окремих митців.

Виконання основних завдань і заходів окреслених програмами забезпечить:

- ✓ реалізацію у повному обсязі завдань у сфері духовності, культури;
- ✓ збереження та розвиток модернізованої мережі установ та закладів культури і мистецтва, зміцнення їх матеріально-технічної бази;
- ✓ розвиток української національної культури, культур національних меншин;
- ✓ мобілізацію потенціалу інтелектуальної еліти області;
- ✓ створення необхідних умов для збереження та розвитку державної мови;
- ✓ налагодження інформаційного зв'язку між виробником продукту культури та споживачем;
- ✓ розбудову системи освіти в сфері культури та мистецтв;
- ✓ збереження, ефективного використання і популяризацію культурної спадщини;
- ✓ розвиток належної інфраструктури туризму на користь підтримки та збереження культурної спадщини.

Виклад основного матеріалу. Формування процесів державності України неможливо розглядати поза межами Черкащини, на терені котрої формувались її осередки з найдавніших часів. Духовні основи нації закладались в часи трипільської культури. Вона стала одним із всесвітніх центрів цивілізаційного розвитку людства та визначально вплинула на культуру становлення Європи. Саме тут формувалась білогородська (I тис. до н.е.), зарубинецька (III ст. до н.е. – V ст. н.е.) та черняхівська (III ст. н.е. – V ст. н.е.) культури, на основі котрих почалася розбудова держави. Традиції високої духовності, розвинуті давньоруською державою, знайшли своє продовження в часи козацької держави. Черкащина – батьківщина духовного пророка України Тараса Шевченка, з нею пов'язані життя і діяльність Б.Хмельницького, Д. Вишневецького, П.Дорошенка, І.Нечуя-Левицького, М. Старицького, М.Максимовича, С.С. Гулака-Артемовського А.Кримського, Г. Падалки, Т.Осьмачки, О.Кошиця, К.Стеценка, В.Авраменка, П. Юркевича І.Черняхівського, К.Дерев'янка, В.Симоненка, Д.Нарбута та багатьох інших визначних державних, політичних, військових діячів, корифеїв літератури, науки, мистецтва.

Історико-культурологічна програма передбачає заходи, спрямовані на збереження і популяризацію пам'яток, розвиток історико-культурних

заповідників, відкриття туристичних маршрутів та створення сучасної туристичної інфраструктури. Зокрема планується реконструювати й відновити церкви, архітектурні споруди в Черкаській області, розробити туристичний маршрут "Золота підкова Черкащини". Пам'ятки, розташовані на цій території, мають особливу культурну та історичну цінність, адже це такі заповідники, як "Батьківщина Тараса Шевченка", "Чигирин", "Трипільська культура" та багато інших, зазначив В.Кириленко. Він висловив сподівання, що завдяки зусиллям місцевої влади, Уряду, приватних інвесторів Черкащина обов'язково стане привабливим туристичним регіоном національного і міжнародного значення. На території Черкаської області розташовано 9266 пам'яток історії і культури, які перебувають на державному обліку, з них 85 – національного значення. Пам'ятки, що мають особливу культурну та історичну цінність, є об'єктами національного історико-культурного заповідника ;Чигирин , Шевченківського національного заповідника, Національного історико-культурного заповідника; Батьківщина Тараса Шевченка;, державних історико-культурних заповідників у мм. Корсуні-Шевченківському та Кам'янці, державних історико-культурних заповідників; Трахтимирів; і Трипільська культура, державного історико-архітектурного заповідника Стара Умань. До списку історичних населених місць України включено 13 населених пунктів Черкащини. Однак значна частина пам'яток піддається руйнуванню. Для їх збереження необхідно збільшити обсяг невідкладних ремонтних та реставраційних робіт. Потребує вдосконалення система обліку, використання і музеєфікації пам'яток. Слід забезпечити системний підхід до планування, фінансування та організації роботи, пов'язаної із збереженням пам'яток, відродженням історичних і культурних центрів регіону, використанням духовного потенціалу унікальних історико-культурних надбань Черкащини у процесі патріотичного виховання громадян та формування у них національної свідомості.

Все це є життєдайним джерелом, що в історично-духовному плані впливає на зміцнення духовності, розвиток української національної культури, а також дає можливості для становлення і розвитку засобів рекреації та туризму.

Обласна комплексна історико-культурологічна програма "Золота підкова Черкащини" покликана відобразити роль регіону в розвитку світової цивілізації та державотворчому процесі української нації, ознайомити з історико-культурним потенціалом області широкі верстви населення. Організація виконання програми покладається на обласну державну адміністрацію. Управління обласної державної адміністрації, інші визначені відповідальні виконавці Програми, розробляють заходи на її виконання. Внесення змін до Програми здійснюється обласною радою за поданням обласної державної адміністрації.

Висновки. Отже Черкащина – привабливий край для інвесторів та цікавий для туристів. У розбудові туристичної сфери, вмілому поєднанні економічної доцільності, раціонального використання природних ресурсів

та збереження унікальних пам'яток історії, культури та архітектури, глибокої поваги до минулого, як джерела духовності для прийдешніх поколінь створили перспективу розвитку регіону та впровадження Програми, яка сприяє: відродженню та розвитку історичних і культурних центрів Черкащини; активізації процесу дослідження пам'яток Черкащини як важливої складової частини духовного надбання українського народу, удосконаленню роботи з їх збереження та використання; популяризації об'єктів культурної спадщини, формуванню національної свідомості громадян; розширенню міжнародних культурних і наукових контактів, забезпеченню виконання міжнародних договорів України з питань охорони культурної спадщини; активізації розвитку туризму, зокрема міжнародного, як одного із джерел залучення інвестицій, розвитку туристичної інфраструктури регіону.

1. Поліщук Н., Самков О., Степанов М., Файн Зорій, Манькута В., Шекера Л. Мандри Україною. Золота підкова Черкащини. - Черкаси. - 2007. - 232 с.;
2. Титаренко Л.І. Чигиринськими шляхами : фотопутівник / Л. І. Титаренко. - Черкаси: Вертикаль. 2009. - 104 с.;
3. Черкащина туристична Tourism in Cherkasy. -Черкаси: Облдержадміністрація, 2007. - 35 с.;
4. Шевченків світ: науковий щорічник./ Вип.1. -Черкаси: Видавець Ю. Чабаненко , 2008. - 155 с.